

Za nami je ostal samo tale napis na skali

19. OKTOBER 1994

Sedim pri kamniti piramidi, zastavice plapolajo v vetru, ki odnaša njihove molitve. Kam? Komu? Na goro, bogovom? Niso nam bili naklonjeni, kaznovali so nas za predrznost. A nisem jezen nanje. Vdrli smo v njihov svet, sedaj so se nas otresli. Gora se še vedno dviga na koncu doline, še dolgo bo tam. Nekoč pridemo spet, mogoče samo zato, da jo vidimo. Sedaj je naša. Naš prijatelj je del gore, del njenih ledenikov. Nekoč bo

postal del reke, ki potuje proti daljnim morjem. In morda se nekoč vrne z dežnimi kapljami na zemljo ter zaživi kot cvet ob poti ali kot ptica na nebu. Kdo ve!?

Bazni prostor je prazen, le kamnita miza in klopi so na sredi. Mogoče bodo koristile prihodnjim odpravam. Nosači so že odšli. Tudi prijatelji, le Silvo in Špela sta še tukaj. Zazremo se v napis na skali: Slovenian Annapurna III Expedition '94, **Beno Dolinšek** 1969—1994.

Vzamemo nahrbtnike in se odpravimo za ostalimi proti nižinam, riževim poljem, proti domu.

STATISTIKA ODPRAVE

Mariborska himalajska odprava Annapurna III '94 je plezala novo smer v jugozahodni steni Anapurne III — 7555 m. Najvišja dosežena točka je bila 7000 metrov, ki jo je dosegel **Beno Dolinšek** 14. oktobra. Med sestopom se je smrtno ponesrečil, zato je odprava prekinila nadaljne vzpone. Težave v steni do tja so bile VI+, VI,A1/V —VI v skali in 70°/40 — 60° v snegu in ledu.

Člani odprave:

Boris Strmšek — vodja odprave; **Samo Žnidaršič** — namestnik; **Bojan Šparaš** — zdravnik; člani: **Silvo Babič**, **Beno Dolinšek**, **Peter Ferk**, **Vlado Fras**, **Josef Gärtner-Sep**, **Špela Hleb**, **Miroslav Kokol-Sloki**, **Mitja Plohl-Mičo**, **Miro Potisk**, **Miran Zemljč**.

GORNIŠKA KNJIŽEVNOST V SLOVENIJI — 3

ZA KNJIŽNICO HIMALAJSKIH KNJIG

DR. TONE STROJIN

Če bi hoteli začeti naštevati kronološko po avtorjih, bi morali začeti s **Pavlom Kunaverjem**, ki pa je svoje plezalne in druge spomine opisal razmeroma pozno. Napisal je *Brezna in vrhovi* (Založba Obzorja, 1974) in *Moje steze* (Založba Obzorja, 1979), ki je v bistvu razširjena izdaja prve knjige. Za obe je spremno besedilo napisal **Marijan Krišelj**. Zanimivi sta obe zato, ker nakazujeta, iz kako ozkih malomeščanskih razmer se je izvil slovenski alpinizem, kakšno jedro je predstavljala družba Dren in kakšna je bila življenjska zgodba nestorjev slovenskih izletnikov, jamarjev in zvezdoslovcev.

KLASIKI IN POSTKLASIKI

Temeljno delo za alpinistiko so kajpak izbrani plezalni spisi **dr. Klementa Juga** z uvodno besedo **Vladimirja Bartola**, izdani v založbi Planinska Matica iz Ljubljane. Čeprav so pisani plezalno tehnično, predstavljajo našo alpinistično klasiko, ki je pomembna zaradi osebnih Jugovih etičnih nazorov. Branje Jugovih plezalnih spisov pomeni še danes vračanje v alpinistični klasicizem in je zaradi Jugovih plezalnih pogledov na alpinizem in alpinistiko za vsakogar resnobno, poglobljeno branje. Za alpinističnega začetnika pomenijo Jugovi plezalni zapiski

uvajanje v alpinistično čutenje, kar za bodoči razvoj alpinista ni malo, saj ga brez romantike uvajajo v odgovornost do sebe in plezalca v navezi, v resnobnost plezalnega početja in etičnost vseh dejanj v steni.

Povojno obdobje z ekspanzijo alpinistike je razmeroma pozno dočakalo svojo prvo povojno izključno alpinistično knjigo spominov. Bilo je delo **dr. Mihe Potočnika** Srečanja z goro (Cankarjeva založba, 1968). Urednik in pisec spremne besede **prof. Tine Orel** je predvsem iz predvojnih letnikov Planinskega vestnika izbral spise članov »zlate naveze«,¹ ki jim je nato avtor dodal sveže napisana poglavja. Še širše in na pripovedno lahkoten način je obdelana pot dr. Mihe Potočnika v radijskih Odmevih z gora na II. pogramu in predstavljena v knjigi *Zlata naveza* (Založba Obzorja, Maribor 1985, uredil in spremno besedilo napisal Marijan Krišelj). Čeprav je bolj memoarska literatura, jo vseeno zaradi vsebine lahko štejejo med alpinistično.

Višek povojne alpinistične literature predstavlja Sfinga, delo **Anteja Mahkote** (založba Mladinska knjiga, Ljubljana 1975), v svojih najboljših letih enega od najbolj obetavnih alpinistov tudi na svetu, pa tudi samo delo, Sfinga, predstavlja ne le po turah, temveč tudi po izraznosti in pripovednosti vrhunsko alpinistično delo.

¹ Ker so vsi trije, Joža Čop, dr. Stanko Tominšek in dr. Miha Potočnik, prejeli zlate častne znake PZS

Enako kot za alpinistično delo jo lahko smatramo tudi za velik književni dosežek. Druga izdaja je prvo samo dopolnila z nekaterimi avtorjevimi zapisi o podvigih po svetu. Sicer pa je Sfinga posvečena sveti gori, ki je kar naš Triglav, in poti na to goro — po trnju do zvezd. Ali je bil s Sfingo, kot se imenuje najtežji del triglavske stene, Triglav v celoti preplezan? Ali nam Stena po tem ne more povedati nič več alpinističnega?

Naslednjo knjigo je posthumno uredila in napisala o človeku, odkritelcu domačih sten in Himalaje, o svojem možu **Alešu Kunaverju** v istoimenskem delu (Založba Obzorja, Maribor, 1988) **Dušica Kunaver**. Primerno je v življenjsko, alpinistično in posebej himalajsko zgodbo vključila najbližje Aleševe soplezalce in himalajce, ki jim je bil Aleš zvest vodnik, vodja in prijatelj. Razgibano gradivo je ponekod povezala z dramatično napetostjo, kot to lahko vidi in občuti samo ena, mati in ženska. To je knjiga, ki jo je o svojem možu-velealpinistu napisala žena in je nedvomno edinstven primer v svetovni gorniški literaturi.

Z občutkom za mero in za alpinistične mejnike je ista avtorica, Dušica Kunaver, nastopila z naslednjim bogato dokumentiranim delom *Od Triglava do treh vrhov sveta* (Založba Didakta, Radovljica, 1994). Predstavila je celoten razvoj slovenske alpinistike in himalajstike v vršnih poudarkih, vse z izrednimi slikovnimi prilogami. Pri tem je njen mož Aleš Kunaver imel eno od ključnih vlog. Zakaj ni to delo izšlo v počastitev stoletnice SPD?

Med alpinistično literaturo iz domačih sten moramo opozoriti še na **Toneta Škarjo** in na Škarjeve Stene mojega življenja (Založba Obzorja, Maribor, 1975). Predstavlja Škarjevo zgodnje delo kot uvod k poznejšim številnim himalajskim knjigam, za vsako odpravo in goro posebej. Poleg **Viktorja Grošlja** je Tone Škarja najbolj plodovit slovenski himalajski pisec. Ob tem velja omeniti Toneta Škarjo kot izvrstnega pisca posameznih člankov in polemik ter razpoznavalcev alpinizma. Da gre tudi sicer za odličnega organizatorja, fotografa, vodjo odprav in načrtovalca odprav, se razume.

Razmeroma pozno je za Obzorja Maribor leta 1990 napisala svoje plezalne zapise pod naslovom *Poti v brezpotje* **Stazika Črnič**. Omejujejo se na povojno, res še predhimalajsko obdobje, so pa dokument časa.

ODPRAVARSKA LITERATURA

Lahko bi rekli: najbolj obilen opus, ki še danes ni presahnil, predstavlja slovenska izvorna himalajska literatura. Izhajanje se je začelo s knjigo pod simboličnim naslovom *Himalaja in človek* izpod peresa **Igorja Levstka** in **Janka Blažaja**, dveh vsestranskih alpinistov iz prve povojne alpinistične generacije, ki sta pregled doseženega v Himalaji napisala na podlagi dostopnih virov iz svetovne himalajske literature za Planinsko založbo pri PZS v letu 1957.

Sledilo je naše prvo izvorno himalajsko delo *Noči in viharji* (založba Mladinska knjiga, 1962). Bilo je več kot dnevniški zapis treh udeležencev I. JAHO, znane kot trisulska odprava, **Marjana Keršiča-Belača**, **Cirila Debeljaka-Cica** in **Anteja Mahkote**.

Ogledniški pohod **Zorana Jerina** v Himalajo za izbiro višjih ciljev je bil razlog za nastanek knjige pod naslovom *Vzhodno od Kathmanduja* v založbi Mladinske knjige, Ljubljana 1965, v zbirki *Globus*.

Kot je vsaka nova slovenska himalajska odprava dosegla slovenski višinski rekord, tako je po kakovosti odstopala vsaka nova slovenska himalajska knjiga. Opazen je bil že napredek po opremi in dokumentaciji knjige, ki je izšla takoj po odpravi na Kangbačen v založbi Mladinske knjige, Ljubljana 1976. Nekaj novega je pomenilo, da tudi knjige nastajajo moštveno, saj so pri knjigi več ali manj sodelovali vsi odpravarji, ki so o tem podvigu pisali na dnevniški način. To pomeni, da so bile skoraj na raziskovalni način opisane podrobnosti.

Če gledamo nazaj na slovenske himalajske odprave, so prav knjige o njih ostale prava dediščina, če odmislimo diapozitive in filme, ki so več ali manj v zasebni lasti udeležencev. Zato imajo prav vse himalajske knjige tudi dokumentaren pomen. Poleg tega so vse večje odprave z vedno višjimi cilji in težavnostmi predstavljale mejnike razvoja slovenskega himalajizma.

Prvi resnično svetovno odmeven uspeh v Himalaji je pomenila slovenska odprava na Makalu leta 1972, katere člani so plezali čez njegovo južno steno. Atletski uspeh odprave je zahteval ustrezen knjižni odraz in dobili smo ga s skupinsko napisano knjigo *Makalu*, spet v založbi Mladinske knjige, Ljubljana, 1974, ki je skrbno predstavila tehnično, dokumentacijsko in moštveno napisano delo. Ta in prejšnje knjige ter vzporedno prirejena predavanja o odpravi so povzročila, da je občinstvo drlo v dvorane. Vsaka naslednja himalajska knjiga je zato pomenila uspešnico že vnaprej.

Čeprav je **Tone Škarja** v slovensko knjižno dediščino prispeval nadpovprečno tako po številu del kot po kakovosti in je tudi kot pisec doživel več svojih viškov, pa vendar njegovo delo Everest v založbi Mladinske knjige, Ljubljana 1981, predstavlja Škarjevo življenjsko delo, kot je uspeh te odprave življenjsko delo vseh slovenskih alpinistov na gori sveta tako te kot prejšnjih generacij. Naj bo kakorkoli, prva gora sveta bo ostala medijsko odzivna, ko jo bo pohodil tudi tisoči prebivalec tega planeta. Budila bo dramatične občutke vselej, čeprav se čas prvega vzpona leta 1953 vse bolj odmika. Dnevniški zapis kot oblika pisanja je ostal standard, ki pa toliko ne moti, ker ga razbijajo dokumentarne slike in risbe akademskega slikarja **Franceta Novinca**, zemljevidi in tehnične skice.

Če smo Slovenci sploh kdaj imeli klasično potopisno raziskovalno literaturo, kot jo ima, na primer, angleški narod, potem smo s himalajsko literaturo na čelu s knjigo o Everestu dobili tudi to. In če je slovensko gornišvo in stoletno pot slovenske planinske organizacije skozi zgodovino potrebno popisati in dokumentirati, kot je treba, lahko rečemo, da je to že storjeno samo v slovenski himalajski literaturi in samo za to področje.

VRHUNCI HIMALAJSKJE LITERATURE

Za Everestom kot da so se izsušila gorniška peresa, kot da v domačih stenah in poteh ni več cilja, ne izziva. Vse piščoče se je usmerilo v daljna gorstva, o domačih gorah že dolgo ni izšla nobena knjiga.

Spet je Jalung Kang z istoimensko knjigo Toneta Škarje v založbi Borec, Ljubljana 1987, prekinil drež in zbudil upe, da le ni vse končano, da so še plezalni problemi, da imajo tuje gore še marsikaj povedati. V tem času se je v domačem gorništvu pojavilo nekaj novega, kar naredi domače gore za alpiniste privlačnejše. V modi so ekstremni spusti s smučmi z vrhov, zmajarstvo, padalstvo itd. Tudi v Himalaji se pojavljajo žepne odprave, plezanje v alpskem slogu in celo soliranje. Pojavila se je celo »numizmatika« ali tranverzalizacija osemtisočakov oziroma najvišjih vrhov vseh celin. Seveda je vse to našlo odsev v literaturi. Dejstvo je, da so bile oknjžene številne Grošljeve udeležbe na odpravah. **Viki Grošelj** je za Obzorja, Maribor, napisal zapis svojih potovanj po vseh celinah sveta in za Prešernovo družbo leta 1991 še delo Štirikrat osem tisoč kot začetek svojega naskoka na vse osemtisočake sveta. V zadnjem času je napisal še Bela obzorja za DZS (leta 1992), še prej pa knjigo Do prvih zvezd (Obzorja, Maribor, 1987), V prostranstvu črnega granita in Prehodil bi svet za en sam nasmeš (DZS, 1989).

Zbiranju osemtisočmeterskih vrhov je sledil **Iztok Tomazin** na način skoraj športnega osvajanja himalajskih orjakov: do vrha na plezalni način, navzdol ekstremno s smučmi ali s padalom oziroma zmajem. Kot da bi bile celó himalajske gore za konec tedna! Toda to je način, ki ga je prinesel razvoj; samo kam nas bo ta naglica še pripeljala?

Po številu knjig Izток Tomazin sledi Vikiju Grošlju, saj je napisal Korak do sanj, 1989, Turkizno boginjo — Čo Oju leta 1992 za Prešernovo družbo, Nebo nad Afriko za Didakto iz Radovljice, leta 1993, in Pustolovščino v Tibetu za Cankarjevo založbo leta 1994.

Desetletje prej se je kot meteor v vsakem pogledu pojavil **Nejc Zaplotnik**. Plezalnim uspehom najvišjega dometa je sledil še književni. Njegova Pot, ki je izšla pri Cankarjevi založbi kot žepna izdaja leta 1981, je postala prava uspešnica, ki se je ponavljala v več ponatisih. Izražala je Nejčevo ubožstvo in bogastvo v himalajskih razsežnostih, kjer je naposled ostal tudi sam. Nejčevo Pot bere z užitek tudi kdor ni alpinist, saj odstopa po kakovosti in živahnosti pripovedovanja s preroško slutnjo na koncu, da pripada Himalaji.

Z Nejčevo pripovedjo pa domače himalajske literature ni konec. Srečnejši kot Nejc so si izpisali ne le knjižne, temveč resnično življenjske zgodbe. Eno izmed takih je prispeval **Marjan Manfreda** s svojo knjigo Ledeno sonce (založba Prešernova družba, Ljubljana).

Tako kot Marjan Manfreda si je vstopnico za Himalajo že na evropskih tleh in v severnih stenah Centralnih in Švicarskih Alp priboril **Ivč Kotnik**, slovenski junak iz Eigerja, ki je enega od zadnjih problemov Alp preplezal s soplezalci na svoj način, se pravi v rekordnem času. Njegovo delo Dotik neba (založba Obzorja, Maribor, 1994) odraža stopničasto pot alpinista od trnja do zvezd pod himalajskim nebom.

Himalaja pa ostaja z vsemi naštetimi slovenskimi knjigami še odprta knjiga, v kateri bo prostora tudi za tiste,

ki pridejo. Na Himalaji se poskuša tudi nemogoče. Če je nekoč veljalo razmerje Himalaja in človek (glej knjigo Levstek-Blažej, Planinska založba, Ljubljana, 1957), velja danes obrnjeno — Človek in Himalaja. Prišel je plezalni fenomen **Tomo Česen**, ki ni s knjigo Sam pri Didakti iz Radovljice leta 1990, pač pa s samostojnim vzponom zastavil uganko pred svetom. Ali in zakaj so se spraševali celo njegovi kolegi. Grozilo je najslabše možno, toda ostala je gorniška beseda v Cankarjevem domu — bil sem na vrhu. Česnov boj z Lotsejem je v živo spremljal in opisal **Tomaž Ravnihar** v delu Kate-drala Lhotse (Cankarjeva založba, 1993).

NOVINARSKA KNJIŽEVNA DELA

Po tako ekstremni plezariji, na robu titanskih možnosti, sam z osemtisočakom, se pojavlja vprašanje: kako naprej? Enako velja za Himalajo kot za druga gorstva in seveda za domače stene. Ali naj gre poslej za plezanje navznoter, poglobljeno in sebi, kjer vrhovi ne bodo prvi cilj, temveč le okvir doživljanja v gorah?

Ne moremo še mimo dveh oblik opisovanja Himalaje in dosežkov naših mož, to je novinarskega poročanja in almanahovskega pregleda odpravarstva.

V prvem pogledu moramo opozoriti na **Zorana Jerina**, ki je poleg že omenjene knjige Vzvodno od Kathmanduja (MK, Ljubljana, 1965) napisal še obsežno delo Himalaja, rad te imam (MK, Ljubljana, 1978). Za razliko od drugih moštveno napisanih himalajskih knjig je to samostojno delo bistrega opazovalca, ki z novinarskim peresom spremlja in zapisuje vse, kar bi sicer ušlo očesu in spominu. To je delo, ki presega zgolj potopisno raven in vnaša v himalajsko literaturo svojevrsten čar.

Za žepne knjige velja, da pridejo v njihov izbor samo uveljavljene vsebine. Takratni uspeh (jugo)slovenske odprave na Everest je bil kot nalašč za žepno knjigo Kruta gora (Cankarjeva založba, 1979) **Marjana Raztresena**, ki je kot novinar več kot tri mesece v živo spremljal zmagovito odpravo.

V podobni vlogi je **Braco Zavrnik** spremljal odpravo na Yalung Kang in za založbo Obzorja, Maribor, leta 1987 napisal prijetno delo Pet zakladnic velikega snega.

Čeprav nista celovit in podroben pregled, kar bi almanah vsaj dokumentarno statistično in slikovno moral biti, pa naš oris himalajske literature ne bi bil popoln, če ne bi omenili dveh almanahov, in sicer Na vrhovih sveta (izdala MK, Ljubljana leta 1979), ki zajema obdobje jugoslovanskih odprav od Trisula do Everesta, in pod enakim naslovom pri isti založbi še leta 1992, ki je bil posvečen stoletnici slovenske planinske organizacije.

Opozoriti pa je treba, da so poleg uradnih in nekdanjih jugoslovanskih odprav v Himalaji delovale še mnoge slovenske odprave na regionalni, društveni ali klubski ravni, nekatere kar kot alpinistična naveza v alpskem slogu, ki pa niso bile ovekovečene s knjigo, čeprav zaslužijo biti omenjene v almanahu.

Nekako v senci Himalaje so ostale odprave (knjige so delile njihovo usodo) v druga tuja gorstva na vseh celinah sveta. Morda zato, ker večjih odprav nikamor

drugam kot na Himalajo ni bilo. V zadnjem desetletju izstopajo plezalni dosežki v skupini Cerro Torre in Fitz Roya, o katerih piše v svoji knjigi Smisel in spoznanje — Patagonija (izšla v Založbi Obzorja, Maribor, 1988) avtor **Matevž Lenarčič**. Izmed področij, kamor redko seže slovenska noga, na Grenland, je še nedotaknjene predele opisal **Janez Bizjak** v Gorah pod polnočnim soncem (izdala Založba Obzorja, Maribor, leta 1982).

Čisto svoje področje, vendar povezano z gorami, predvsem pa z nesrečnimi dogodki v gorah, ki do temeljev

pretresejo človeško dušo, je literatura o nesrečah v gorah, o gorskih reševalcih in reševanjih ter tragičnih usodah ljudi. Pravzaprav se je le **Ciril Praček** s knjigo Med gorskimi reševalci (izdala Planinska založba pri PZS leta 1962) lotil opisovanja s tega področja. Medtem ko gre pri Cirilu Pračku za pripovedi o resničnih dogodkih nesreč predvsem v Julijcih, se je **Janez Gregorin** v znani knjigi Blagoslov gora (izdala SPD) lotil novelističnega zapisovanja podob iz življenja gorskih reševalcev.

(Nadaljevanje prihodnjic)

IZPRAŠAN VODNIK JE ZA SVOJE DELO VSESTRANSKO ODGOVOREN

GORSKO VODNIŠTVO NA SLOVENSLEM

MARINKA KOŽELJ-STEPIC

Vodništvo v gore je razmeroma mlad poklic, saj je minilo komaj dobrih 200 let od prvega vzpona na Mont Blanc, pa tudi planinske organizacije niso kaj dosti starejše. Z redno hojo v gore (zlasti premožnih in planinsko manj večjih ljudi) se je začelo razvijati vodništvo. Daleč najbolje je organizirano v Alpah, zlasti v Franciji, Švici in Avstriji. Tudi pri nas sega vodništvo še v prejšnje stoletje. Kdo še ni slišal za **Kugyjeve** vodnike iz Trente, za **Tožbarja**, **Špika**, **Kravanjo**?

V začetku je bil vodnik vsakdo, ki ga je turist najel. Večkrat se je pripetilo, da vodnik sploh ni poznal predele, kamor naj bi vodil in je šel v gore zgolj v veliki želji po zaslužku, potem pa je skušal turista kako odvrniti od namere, ker se je zbal odgovornosti.

Gorski vodnik je lahko postal le tisti, ki je izkazal posebno znanje in sposobnost, pridobiti je moral posebno pooblastilo, voditi vodniško knjigo in se ravnati po vodniškem redu. Tudi večjega plačila ni smel zahtevati, kot je bilo določeno v tarifnem pravilniku za določeno turo. V vodniški knjižnici je bilo točno zapisano, na katere ture sme vodnik voditi.

Prvi slovenski tečaj za gorske vodnike, ki se ga je udeležilo trideset pripravnikov, je bil leta 1906 v Ljubljani.

Vendar je prišlo obdobje, ki ni bilo naklonjeno vodniškemu delu, saj je veljalo le tisto, kar si dosegel v gorah sam. Množico, ki je takrat hodila v gore, je poleg tega sestavljala pretežno srednji sloj, ki je bil tudi preren, da bi zmožni še stroške za vodnika.

Po drugi svetovni vojni se je gorsko vodništvo začelo razvijati na popolnoma novih temeljih, znotraj planinskih društev, in sicer na amaterski podlagi. Izjema so bili le gorski vodniki. V letu 1957 se je pričela vzgoja mladinskih planinskih vodnikov, od leta 1976 pa obstaja tudi vzgoja planinskih vodnikov.

12 KATEGORIJ VODNIKOV PZS

Upravni odbor PZS je leta 1991 sprejel »Pravila o enotni kategorizaciji vodnikov PZS«. Sprejeta so bila z namenom, da se izenačijo pravice vodenja ne glede na to, kje se je vodnik izobraževal: bodisi v okviru Mladin-

ske komisije kot mladinski planinski vodnik ali v okviru Odbora za planinske vodnike kot planinski vodnik. S sprejetjem pravil naj bi povečali varnost vodenih ter izboljšali kakovost vodništva in ne nazadnje vzpostavili red na vodniškem področju. S temi pravili smo dobili dokaj dobro sliko o vodnikih v Sloveniji.

Kategorij je kar 12; ločijo kopne, snežne in ledeniške razmere ter turno smučanje. Kategorije so naslednje: A — lahke kopne ture; B — zahtevne kopne ture; C — zelo zahtevne kopne ture; Č — kopni plezalni vzponi; D — lahke snežne ture; E — zahtevne snežne ture; F — zimski plezalni vzponi; G — lahki turni smuki; H — zahtevni turni smuki; I — lahke ledeniške ture; J — ledeniški plezalni vzponi; K — ledeniški turni smuki.

V pravilih je dokaj podroben opis težavnosti posamezne kategorije.

V kategorijo A spadajo lahke označene in lahke neoznačene poti. To so poti, pri katerih ni potrebna uporaba rok, kadar pa pot preči strmo pobočje, je dovolj široka, da omogoča varno hojo tudi manj izkušenim. Od njih zahteva le pazljivost in telesno pripravljenost. Take poti so, na primer, Haloška pot, Kamniška Bistrica—Kamniško sedlo ali pa različne kolovozne povezave med Fužinarskimi planinami.

V kategorijo B spada vse, kar je v kategoriji A, poleg tega pa še zahtevne označene poti, zelo zahtevne označene poti in zahtevne neoznačene poti ter lahko brezpotje. — Zahtevne poti so poti, pri katerih si zaradi varnosti pomagamo z rokami. Morebitne varovalne naprave so namenjene planinčevi varnosti in niso nujne za premagovanje težjih mest. Primeri takih poti so pot čez Komarčo, od doma na Kališču na Storžič itd. — Zelo zahtevne poti so poti, pri katerih je uporaba rok nujna. Varovalne naprave omogočajo napredovanje preko težjih mest, sicer bi bilo potrebno varovanje z vrvo. Te poti so primerne za izurjene in dobro pripravljene in niso za vrtoglave. Primeri takih poti so skozi okno na Prisank, Tominškova pot iz Vrat na Kredarico, Hanzova na Mojstrovko, Turški žleb itd. — Kot lahko brezpotje se smatra bolj ali manj prehodno neobdelan svet. Po lahkem brezpotju lahko hodimo praktično v vsaki smeri, pri hoji ni potrebna uporaba rok, so pa potrebna posebna orientacijska znanja.